

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 530/2020-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho prerokoval ústavné sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., Kpt. Jaroša 29, Trenčín, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Barbora Koncová, LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 a pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 a pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 a pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 konal bez zbytočných priťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 591,89 € (slovom päťstodevät'desiatjeden eur a osemdesiatdeväť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., Kpt. Jaroša 29, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. PLs. ÚS 61/2020 zo 4. novembra 2020 spojil ústavné s'ťažnosti s'ťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“) na spoločné konanie podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 166 ods. 1 prvej vety zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) s tým, že ústavné s'ťažnosti s'ťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 1388/2020 a pod sp. zn. Rvp 1389/2020 budú ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1388/2020.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 530/2020-20 z 19. novembra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie ústavné sťažnosti sťažovateľky, ktorými namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 (ďalej len „napadnuté konania“).

3. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že proti sťažovateľke ako povinnej je okresným súdom vedené exekučné konanie pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 o vymoženie 2525,08 € s príslušenstvom a pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 o vymoženie 2554,86 € s príslušenstvom. Okresný súd prvým výrokom uznesení sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 25. augusta 2015 zamietol návrhy sťažovateľky na zastavenie exekúcie. O odvolaniach sťažovateľky z 29. októbra 2015 v oboch exekučných konaniach rozhodol odvolací súd tak, že prvoinštančné rozhodnutia v napadnutom výroku, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, zrušil a vrátil veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľke boli 3. apríla 2019 doručené uznesenia okresného súdu sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 9. októbra 2018, ktorými vyhlásil exekúcie vedené proti sťažovateľke za neprípustné a obe konania zastavil. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach uviedla, že oprávnený sa proti týmto uzneseniam neodvolal.

5. Podľa názoru sťažovateľky dochádza v napadnutých konaniach okresného súdu k prietahom, pričom argumentuje, že od podania jej návrhov na zastavenie exekúcií do podania ústavných sťažností uplynulo takmer päť rokov. K prietahom v konaniach okresného súdu došlo podľa názoru sťažovateľky i v súvislosti s doručovaním jeho uznesení sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 9. októbra 2018, ktoré trvalo takmer šesť mesiacov a ktorých právoplatnosť nebola ku dňu podania ústavných sťažností vyznačená.

6. Sťažovateľka uviedla, že podala 10. augusta 2017 sťažnosť na priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 predsedovi okresného súdu, ktorý konštatoval, že jej sťažnosť je dôvodná. Na opakovanú sťažnosť na priet'ahy v napadnutých konaniach z 24. januára 2020 však predseda okresného súdu nijakým spôsobom nereagoval.

7. Sťažovateľka namieta, že v napadnutých konaniach ide o nútený výkon rozhodnutia a priet'ahy zo strany okresného súdu jej spôsobujú „značné komplikácie“, pretože súdny exekútor stále vykonáva úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku sťažovateľky ako povinnej.

8. Nečinnosťou súdu a pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, ktoré „zapríčinila neoprávnene vedená exekúcia, sú mimoriadne negatívne ovplyvnené životné a sociálne podmienky nielen sťažovateľky, ale tiež celej jej rodiny“.

9. Na základe argumentácie uvedenej v ústavných sťažnostiach sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po ich prijatí na ďalšie konanie nálezmi rozhodol, že jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach porušené boli, a prikázal okresnému súdu konať v napadnutých konaniach bez zbytočných priet'ahov. Sťažovateľka sa domáha tiež priznania finančného zadosťučinenia v každom z napadnutých konaní v sume po 2 000 € a náhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

10. Pred prijatím ústavných sťažností na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu písomnými výzvami zo 7. septembra 2020 a z 9. septembra 2020 na vyjadrenie k ústavným sťažnostiam a zároveň ho vyzval, aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

11. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu vo vzťahu k napadnutému konaniu vedenému pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 podaním sp. zn. Spr 383/2020 z 12. októbra 2020, súčasťou ktorého bol chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní zostavený zákonnou sudkyňou:

„- dňa 16. 06. 2015 bol súdu doručený návrh povinnej na zastavenie exekúcie a odklad exekúcie

- dňa 25. 08. 2015 súd rozhodol o procesnom návrhu podľa predchádzajúceho bodu uznesením č. 1. 25

- dňa 22. 11. 2015 povinná podala voči uzneseniu čl. 25 odvolanie v časti, ktorou súd zamietol návrh na zastavenie exekúcie

- dňa 23. 03. 2016 bol daný pokyn sudcu na doručenie odvolania oprávnenému

- dňa 07. 06. 2016 doručené vyjadrenie oprávneného k odvolaniu

- dňa 01. 08. 2016vec predložená KS BA

- dňa 29. 09. 2017 KS BA uznesením rozhodol čl. 53 a uznesenie tunajšieho súdu z čl. 25 zrušil v časti prvého výroku

- dňa 23. 10. 2017 spis vrátený tunajšiemu súdu

- dňa 09. 10. 2018 súd rozhodol uznesením čl. 54 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavil ju

- dňa 16. 04. 2019 bolo súdu doručené odvolanie voči uzneseniu čl. 54

- dňa 12. 03. 2020 dal sudca pokyn na doručenie odvolania povinnej + predloženie veci KS BA na rozhodnutie o odvolaní.“

12. Zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 49 Er 2952/2013 bolo navyše zistené a upresnené:

- pokyny zákonného sudu boli realizované s výraznými časovými odstupmi (23. marca 2016 pokyn sudcu na doručenie odvolania oprávnenému realizovaný 13. mája 2016, rozhodnutie z 9. októbra 2018 doručované povinnému až 3. apríla 2019, 12. marca 2020 – pokyn sudcu na doručenie odvolania povinnej realizovaný 29. septembra 2020),

- vyjadrenie sťažovateľky (povinnej) k odvolaniu oprávneného bolo doručené súdu 7. októbra 2020.

13. Predseda okresného súdu vo vzťahu k napadnutému konaniu vedenému pod sp. zn. 49 Er 2954/2013 reagoval na výzvu ústavného súdu podaním sp. zn. Spr 385/2020 z 12. októbra 2020, súčasťou ktorého bol chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní zostavený zákonnou sudkyňou:

„- dňa 16. 06. 2015 bol súdu doručený návrh povinnej na zastavenie exekúcie a odklad exekúcie

- dňa 25. 08. 2015 súd rozhodol o procesnom návrhu podľa predchádzajúceho bodu uznesením č. I. 25

- dňa 02. 11. 2015 povinná podala voči uzneseniu čl. 25 odvolanie v časti, ktorou súd zamietol návrh na zastavenie exekúcie

- dňa 19. 09. 2016 bol daný pokyn sudcu na doručenie odvolania oprávnenému

- dňa 19. 10. 2016 doručené vyjadrenie oprávneného k odvolaniu

- dňa 01. 08. 2016 vec predložená KS BA

- dňa 24. 04. 2018 KS BA uznesením rozhodol čl. 53 a uznesenie tunajšieho súdu z čl. 25 zrušil v časti prvého výroku

- dňa 21. 05. 2018 spis vrátený tunajšiemu súdu

- dňa 09. 10. 2018 súd rozhodol uznesením čl. 54 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavil ju

- dňa 16. 04. 2019 bolo súdu doručené odvolanie voči uzneseniu čl. 54

- dňa 12. 03. 2020 dal sudca pokyn na doručenie odvolania povinnej + predloženie veci KS BA na rozhodnutie o odvolaní.“

14. Zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 49 Er 2954/2013 bolo navyše zistené a upresnené:

- v súvislosti s odvolaním sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 25. augusta 2015 bola vec predložená odvolaciemu súdu až 12. septembra 2017,

- uznesenie okresného súdu sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 9. októbra 2018 bolo expedované až 3. apríla 2019,

- 7. októbra 2020 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu oprávneného.

15. Sudkyňa, ktorá je zákonnou sudkyňou v oboch napadnutých konaniach, vo vyjadreniach k ústavným sťažnostiam poukázala na svoju nadmernú zaťaženosť a pripojila štatistický prehľad ňou rozhodnutých vecí v rokoch 2015 – 2019. Ďalej uviedla, že exekučné oddelenia sú na okresnom súde zriadené pre vyššieho súdneho úradníka a sudca v nich vykonáva iba zákonom predpokladané úkony, o ktorých nemôže rozhodnúť vyšší súdny úradník. Zákonná sudkyňa nepovažuje sťažovateľkou požadované finančné zadost'účinenie za primerané.

16. Predseda okresného súdu v závere oboch svojich stanovísk k ústavným sťažnostiam sťažovateľky uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu.

17. Po prijatí ústavných sťažností na ďalšie konanie ústavný súd 1. decembra 2020 oznámil predsedovi okresného súdu, že môže v prípade, ak to uzná za vhodné, doplniť svoje predchádzajúce stanoviská k ústavným sťažnostiam v lehote 10 dní. Predseda okresného súdu možnosť doplniť svoje predchádzajúce stanoviská k ústavným sťažnostiam po ich prijatí na ďalšie konanie nevyužil.

18. Na výzvu ústavného súdu zaslala právna zástupkyňa sťažovateľky k stanoviskám predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 383/2020 a sp. zn. Spr. 385/2020 z 12. októbra 2020 vyjadrenie, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 12. januára 2021.

19. Právna zástupkyňa sťažovateľky uviedla, že je toho názoru, že nadmerná zaťaženosť súdu ako vykonávateľa súdnej moci a jeho nedostatočné personálne obsadenie nemôže byť na ťarchu subjektov, ktorých nároky priznané rozhodnutím súdu sú prakticky nevykonateľné z dôvodu nedostatkov formálnych náležitostí rozhodnutia, ako je tomu v prípade sťažovateľky. Považuje za neprijateľné, aby „rozhodnutie, ktoré bolo vydané po viac ako dvoch rokoch odo dňa začatia konania, nenadobudlo právoplatnosť ani po ďalších troch rokoch, naopak po troch rokoch odo dňa vydania rozhodnutia bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky doručené odvolanie protistrany“.

20. V súvislosti s vyjadrením okresného súdu, ktorý považuje požadované finančné zadost'učinenie za neprimerané, s'ťažovateľka uvádza, že je primerané ujme, ktorá jej bola spôsobená porušením jej základných práv okresným súdom. Po zopakovaní argumentácie uvedenej v ústavnej s'ťažnosti právna zástupkyňa s'ťažovateľky poukázala na to, že primeranosť výšky finančného zadost'učinenia je výlučne vecou posúdenia ústavného súdu, a na záver uviedla, že trvá na podaných ústavných s'ťažnostiach v celom rozsahu a netrvá na ústnom prejednaní veci ústavným súdom.

21. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde (berúc do úvahy aj predchádzajúce stanoviská účastníkov konania podľa právnej úpravy, účinnej do 31. decembra 2020) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

22. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

23. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

24. S'ťažovateľka sa ústavnými s'ťažnosťami domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach.

25. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

27. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

28. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

29. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

30. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 CSP v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prietahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

31. Pri posudzovaní otázky, či v súdnych konaniach došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

32. Predmetom oboch napadnutých konaní je vymozenie peňažného plnenia s príslušenstvom. Pokiaľ ide o posudzovanie zložitosti vecí, ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie (a v rámci neho rozhodovanie o návrhu na zastavenie exekúcie) tvorí štandardnú súčasť agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto veci sťažovateľky nepovažuje z právneho hľadiska za zložité. Zároveň ústavný súd uvádza, že v konkrétnych okolnostiach posudzovaných vecí nezistil, že by vykazovali črty mimoriadnej skutkovej zložitosti.

33. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade možno konštatovať, že sťažovateľka svojím správaním v napadnutých konaniach pred okresným súdom žiadnym spôsobom neovplyvnila jeho dĺžku.

34. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutých konaniach, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

35. Ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutých konaniach spoločne, pretože v oboch exekučných konaniach postupoval takmer identicky a odchýlky sú len minimálne. Z doterajšieho priebehu napadnutých konaní popísaného v bodoch 11 až 14 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že v procesnom postupe okresného súdu dochádzalo k neodôvodnenej nečinnosti, resp. k nepružnému konaniu, keď časové odstupy medzi jednotlivými procesnými úkonmi súdu boli neprimerane dlhé (pokyn na doručenie odvolania sťažovateľky na vyjadrenie oprávnenému bol realizovaný po pol roku od podania odvolania, predloženie veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní trvalo dva roky od podania odvolania a rok od doručenia vyjadrenia oprávneného k odvolaniu sťažovateľky, po zrušení rozhodnutia okresného súdu odvolacím súdom a vrátení veci trvalo rok, kým okresný súd znova rozhodol, pričom rozhodnutie expedoval po vyše polroku, rok po podaní odvolania oprávnenej proti rozhodnutiu okresného súdu doručoval sťažovateľke jej odvolanie na vyjadrenie a dal pokyn na následné predloženie veci odvolaciemu súdu). V napadnutých konaniach však boli podľa názoru ústavného súdu prietahy spôsobené tiež neefektívnym a nesústreďeným postupom okresného súdu spočívajúcim v rozhodnutiach o návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie, ktoré okresný súd uzneseniami sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 z 25. augusta 2015 zamietol a ktoré následne odvolací súd zrušil a vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že ich odôvodnenia boli nepreskúmateľné a zmätočné, čo malo za následok porušenie práva odvolateľky na spravodlivé súdne konanie a odňatie možnosti odvolateľky konať pred súdom. Napokon ústavný súd konštatuje, že o procesných návrhoch sťažovateľky v napadnutých konaniach nie je ani po vyše piatich rokoch právoplatne rozhodnuté.

36. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť prieťahy v konaní, ústavný súd s odkazom na svoju ustálenú judikatúru neakceptoval. Vysoká zaťaženosť sudcov či jednotlivých súdnych oddelení nemôžu byť na ťarchu strany sporu a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

37. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že dĺžka napadnutých konaní okresného súdu je celkom zjavne neprimeraná a že jeho nečinnosťou, ale i neefektívnym a nesústredeným postupom v napadnutých konaniach vedených pod sp. zn. 49 Er 2952/2013 a sp. zn. 49 Er 2954/2013 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie finančného zadost'učinenia

38. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

39. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou vo veci konal.

40. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetných veciach bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku rozhodnutia).

41. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

42. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

43. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

44. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

45. Sťažovateľka v každej z ústavných sťažností žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktoré odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty, ktorý *„zapríčinila neoprávnene vedená exekúcia“*, pričom uviedla, že napadnutými exekučnými konaniami boli *„mimoriadne negatívne ovplyvnené životné a sociálne podmienky nielen sťažovateľky, ale tiež celej jej rodiny“*.

46. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

47. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy, nesústredený a neefektívny postup okresného súdu a neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutých konaniach, berúc do úvahy ich predmet, správanie sťažovateľky a všetky okolnosti daných prípadov, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 2 000 € spolu za obe napadnuté konania za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

VI.

Trovy konania

48. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

49. Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnu zástupkyňou.

50. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavovala sumu 177 €. Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach. Takto zvýšená odmena (236 €) spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu

246,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za dva úkony 493,24 €. Uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 12. januára 2021, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto jej odmenu za uvedený úkon nepriznal. Ústavný súd teda priznal úspešnej sťažovateľke náhradu trov konania v sume 591,89 € (bod 4 výroku nálezu).

51. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu